

Hjärt-lungräddning för laryngektomerade personer

Om man hittar en laryngektomerad person med hjärtstopp kan det vara avgörande att känna till att personens ENDA andningsväg är genom hålet på halsen. Vid en laryngektomi opereras struphuvudet bort och luftstrupen leds ut genom ett hål i halsgropen. Därefter finns ingen förbindelse mellan luftstrupen och mun/näsa.

För hjärt-lungräddning (HLR) på vuxna gäller: Varva två inblåsningar med 30 hjärtkompressioner. För vuxna personer är hjärtkompressionerna viktigast.

Instruktioner

1. Ta tag i patientens axlar, skaka försiktigt och fråga "hallå, är du vaken?". Om personen inte vaknar – gå vidare till nästa punkt.
2. Lagg patienten på rygg, öppna upp kläderna runt halsen. Man kan ta bort en eventuell filterkassett, men låt eventuell tub sitta kvar om den verkar sitta som den ska. Låt också eventuellt plåster sitta kvar.

3. Torka bort eventuellt slem. Försök **inte** att ta bort eventuell röstventil som syns som en liten rund silikondetalj i hålets bakre vägg.
4. Lyssna och känn om det kommer luft ur hålet. Kontrollera om bröstkorgen rör sig.

5. Om patienten är medvetslös med onormal eller ingen andning: Ring 112 och slå på högtalarfunktionen. Tala om att patienten har ett hjärtstopp, att hen är laryngektomerad och att inblåsningarna ska göras i hålet på halsen. Påbörja HLR med guidning av 112.

6. Se till att patienten ligger på ett hårt underlag och sätt dig på knä bredvid. Lägg gärna ett hoprullat klädesplagg under nacken. Placera händerna mitt på bröstbenet och tryck ned bröstkorgen 30 gånger – minst 5 cm och i en takt av 100-120 kompressioner/minut. Släpp upp bröstkorgen helt efter varje kompression. Räkna högt till 30.

7. Sätt gärna två fingrar på vardera sidan om näsan och tummen under hakan på patienten och kläm åt, så att luft inte kan slinka ut via röstventilen.

8. Andas in och blås in i hålet, se till att munnen sluter tätt, och se att bröstkorgen reser sig. Om man vill kan man lägga ett tunt tyg emellan. Lätta på fingrarna runt näsan och hakan mellan varje inblåsning.

Om bröstet inte reser sig kan det bero på:

- Munnen sluter inte tätt runt hålet vid inblåsning.
- Hålet är blockerat. Försök att se om det går att göra rent i eventuell tub. I sista hand kan man ta ut tuben, men försök inte att sätta in den igen.

Om patienten har fått in vatten i lungorna:

- Ta bort eventuell filterkassett och lägg patienten över ditt knä, så att hålet hamnar lägre än lungorna. Vattnet ska då rinna ut ur hålet. När lungorna tömts på vatten – fortsätt med punkterna 2-8.

Bilderna är hämtade från Mun- och Halscancerförbundets film
Hjärt-lungräddning för laryngektomerade personer.

För någon som är laryngektomerad
är struphuvudet bortopererat.
Hålet på halsen är den ENDA luftvägen.

Vid hjärt-lungräddning kan den här kunskapen rädda liv.
Läs mer på mhcforbundet.se

